

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Levél a Szerkesztőhöz.

Egy névtelen cikkíró írja egy idő óta cikkeit a D. P. Lap szélesebb látókörű írásokhoz szokott hasábjain, s e cikkekben a szerinte „megreformált református vallás“ ijesztő szélmalma ellen hadakozik don Quijote-i buzgósággal. Állításai eleinte mosolyra készítették, most már bosszantókká kezdenek válni. Bár teljes mértékben elismerem vallásos buzgóságát és egyházához való szeretetét, mely cikkei megírására készíti, mégis elérkezett az ideje annak, hogy figyelmeztessük tévedéseire, mert a legdícsérendőbb vallásos buzgóság és egyházszeretet sem menti ki *téveszmék* terjesztését és fogalomzavar keltését ezekben az egyházunkra nézve is olyan kritikus időkben.

Egy ízben a D. P. Lap m. t. Szerkesztője is kifejezte már egy utólagos megjegyzésben, hogy nem ért egyet a cikk állításaival. Azóta mindig vártam, mikor jelenik meg egy felvilágosító cikk az érintett kérdésekre nézve. De erre hiába vártam, — viszont a téves irányú cikkek egyre ismétlődtek (legutóbb jún. 15. számban), most már minden szerkesztői megjegyzés nélkül. Ez indított e sorok megírására.

Cikkírónak *három* súlyos tévedése van. Az első az, hogy ő *vallás* és a vallás *lényegtelen külsőségei* közt semmi különbséget nem tesz. Ő sehol egy szót sem szól arról, hogy azok az illusztris református vezető személyiségek, akiket ő „az ősi református *vallás* meghamisításával, megreformálásával, továbbfejlesztésével, elpápisztításával stb.“ vádol meg — hogy csak bármit is változtattak, vagy újítottak volna a református hitrendszeren, a világnézetén, az erkölcsi felfogáson, a dogmákon és hitvallásokon. Pedig a *vallás* fogalma ezekben határozódik. Ellenben, per longum et latum, beszél kékre festett, csillagos templommennyezetekről, szöszök koronáján trombitáló angyalokról (jegyezzük meg, hogy ilyeneket épen *nagyon régi* református templomokban lehet látni), templomi szőnyegekről, villanyámpákról s több eféléről, mint „bibliai református *hitünk*“ ellen elkövetett bűnös merényletekről. A modern valláspedagógiában nélkülözhetetlen — de templomi vagy istentiszteleti célra egyáltalán nem használt — bibliai szemléltető képeket „szentképeknek“ nevezi, azt a fogalomzavart támasztva ezzel, mintha azok kultikus imádat tárgyát képező szentek képei lennének. A kalvinizmus ősi erkölcsi erőinek olyan nagyszerű megmutatkozását, aminő pl. a budapesti család uccai „böjt“,

perhoreszkálja egyszerűen azért, mert „böjt“-nek nevezték el, aminthogy az is: bűnbánattal párosult testi önmegtartóztatás, de nem kath. aszketikus „érdemszerzés“, hanem egészen Kálvin szellemében Isten dicsőségét szolgáló jótékonyság céljából. És nem veszi észre, hogy ég és föld a különbség e között a kálvinista „böjt“, meg a között a böjt között, amelyet katolikus magyar elődeink annyira fogcsikorgatva viseltek az egyházi vasfegyelem alatt, hogy az annak vegetetető feltámadási ünnepeken nem Krisztus feltámadása, hanem az újólagos hús-eetés állott érdeklődésük középpontjában (erre mutat legalább is az ünnepnek igazán magyar specialitása „hús-vét“ elnevezése). *Es amely kath. böjt jármát még ma is viselhetnők cikkíróval együtt, ha az „őseink hagyományaihoz“ való merev- és kritikátlan ragaszkodás olyan kétségbevonhatatlan kötelesség volna, mint cikkíró képzele.* Csak mint kuriózumot említem meg, hogy cikkíró egy helyen a Soli Deo Gloria Diákszövetség *pápisztás latin* elnevezését is megrója — holott ez a jelszó Kálvin eredeti jelszava.

Távol van tőlünk a külsőségek hajszolása. Puritán kálvinista lelkület dolgában semmi előnyt nem engedünk a névtelen cikkírónak. Elítéljük teljesen pl. a német lutheránizmus talaján felburjánzó olyan eredményeit a tulságba vitt valláspszichologizálásnak, a „misztikus átélés“ forszírozásának, aminő a „hochkirchliche Bewegung“, vagy az olyan szertartásos külsőség, hogy a harsogó orgonazengés és a fényes templomi kivilágítás fokozatosan halkul és tompul a teljes esőndességig és sötétségig, amikor aztán a szőszéken térdeplő liturgus megkezdheti imádságát. (Gaudy L. cikke a Theol. Szemle dec. számában.) A lelki éhség ilyen módon való fölkelésének szüksége veszedelmesen hasonlít már ahoz a testi egészségi állapothoz, amidőn inzulin-injekciókkal kell éhségérzetet ébreszteni. Arról is lehet vitatkozni, hogy helyes volt-e a keresztjavaslattal előállani, vagy helyes-e egyik templomtól a másikhoz az elől vitt bibliával kálvinista körmenetet tartani (mint Debrecenben történt), csak azért, mert a katolikusok ilyenformán tesznek az oltári szentséggel? Minderről igenis lehet vitatkozni, de mindig csak célszerűségi szempontból és nem „hithagyási alapon“, mivel az eféle külsőségek a *hit* szempontjából egészen közömbösek.

Második súlyos tévedése a névtelen cikkírónak az, hogy ő az új istentiszteleti rendet, a templom modern és praktikus berendezését, bibliaköröket,

egyesületeket stb. stb. azon az alapon támadja, mert ezeket nemcsak „őseink hagyományaival“, de *Jézus tanításaival* is ellentétben állóknak látja. Ez súlyos érv volna, ha igaz volna. Azonban a helyzet az, hogy cikkíró a magyar református egyháznak kb. a XVIII. században sok mindenféle behatás alatt kialakult — korántsem egységes — istentiszteleti és templomi *külső* rendjét *egyszerűen azonosítja Jézus tanításaival*. Hát vegyük komolyan a dolgot s lehető röviden végezzünk vele. Megszabta-e Jézus valaha, hogy milyen sorrendben végezzük a szertartásokat? Tanította-e valaha, hogy a templomban nem szabad lámpákat s a föld hidege ellen szőnyeget alkalmazni? Tanította-e egyáltalán, hogy az igét *csak* templomban lehet hirdetni s pl. bibliakörökben és vallásos estélyeken már nem? Nem Ő mondta-e, hogy „valahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok közöttük“? És az a nyilatkozata: „eljő az óra, midőn sem Garizim hegyén, sem Jeruzsálemben nem imádjátok az Atyát, hanem az igaz imádók imádják Őt lélekben és igazságban“ — mindent jelent, csak azt nem, hogy az istentisztelet *templomhoz* volna kötve. És kétségtelenül tanította, hogy „Isten lélek, és akik Őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják“ — azonban miért tartoznék hozzá mulhatatlanul az Isten lélekben és igazságban imádásához a télen jéghideg és sötét, nyáron szellőzetlen templom, a piszkos templomfalak, poros padok, pókhálós és betört ablakok, a művészietlen, fűlsértő orgonázás stb.?

És ha az az új istentiszteleti rend, amelyet pl. a budapesti egyház hozott be, ellenkezik „Jézus tanításával“: akkor Kálvin János maga is ellentétben állott Jézussal, *mert ez a rend a Kálvin eredeti, ősi genfi liturgiájának mintájára készült*. És akkor ellentétben állanak Jézus tanításával azok a nagy külföldi református egyházak is, melyek ugyan a mienktől eltérő liturgiát követnek, Kálvinhoz azonban nálunk minden tekintetben sokkal közelebb állanak.

Cikkírót csak tájékozatlansága mentheti. Mert, ha tudta volna, hogy azok a férfiak, akik ő szerinte „cifrázzák az istentiszteletet“, „beviszik egyházunkba a változatosságot“, „modernizálják őseink hagyományait“, — hogy ezek a férfiak magyar református egyházunk *legnagyobb értékei*: akkor óvakodott volna róluk azt írni, hogy „nem igazi, hanem csak *talmi reformátusok*, akiknek csak cégér a református vallás, csak köpenyeg beteges egyéni ambíciójuk eltakarására.“

Szégnyellem, hogy ilyen közismert, elemi dolgokat kell leírnom. Azonban nem gondoltam, hogy a Debreceni Protestáns Lap magas színvonalú hasábjain megjelenhessenek olyan cikkek, amelyek ilyen választ tesznek szükségessé.

Harmadszor és végre, cikkíró igen súlyosan téved akkor, mikor teljesen elfelejteni látszik azt a nagy reformátori elvet, hogy „ecclesia *semper* reformari debet“. *Reformációra is* szükség van, azaz belső, lelki megújódásra, az egyház igazi lényegéhez való visszatérésre (egyházfegyelmi és

belmissziói új törvényeink ezt a célt szolgálják), *reformokra is*, azaz a külsőségek terén mutatkozó hibák kiküszöbölésére. (Cikkíró következetesen összetéveszti a reformációt és a reformokat.) Az önmagunkkal, állapotainkkal való teljes megelégedés, önmagunk *tökéletesnek* tartása, amit — úgy látszik — magyar református egyházunk közvéleményének *egy része* a katolikus egyháztól egyre jobban eltanul, *olyan veszedelmes lelki betegség*, amely okvetlenül farizeusi önteltségre, megmerevedésre és lelki halálra vezet. Ez az igazi „hypocrismus“ (cikkíró bizonyára „hypokritaság“-ot akart írni), nem az, amit ő annak nevez. Az ilyen önteltségben elvakult kálvinista persze nem képes megérteni, hogy, ha a XVI. és XVII. századokban *még* nem volt is szükség bibliakörökre, vallásos-estélyekre, templomonkívüli evangéizációra, egyházi ébredési mozgalmakra, lelkészek és lelkésznék egyesüléseire stb., *még ebből távolról sem következik az, hogy ma sincsen szükség ilyenekre*.

Legyen elég. Nem akartam vitát indítani, hiszen napnál világosabb, köztudomású dolgokat írtam meg. A névtelennek esetleges válaszára reflektálni nem fogok. Elsősorban nem is az ő meggyőzése volt a célo, ez irányban illúzióm nincsenek. De úgy éreztem: tartoztam ezek megírásával az általam eleitől fogva igen nagyrabecsült és mélyen szeretett Debreceni Protestáns Lapnak. **Szele Miklós.**

*

Változatlanul adjuk szeretett és érdemes munkatársunknak kissé kemény és bennünket is szépfőmában megleckéztető cikkét. A szótárgyává tett cikkeket azért hoztuk és fogjuk hozni, mert azok írójáról is el lehet mondani, hogy „*a neve légió*“. Tudós barátom, aki az emberek közt keveset forog, el sem képzelem, *mennyi* olyan tagja van egyházunknak, akiknek fogalma sincs a református vallás és egyházi szervezet stb., igaz mibenlétéről, de azért azt hiszi, hogy csak ő az igaz református. Sajnos, vezető egyházi szerepet is töltenek be ilyenek. Hadd hangozzék ezek hangja is. A választ együtt akartuk és fogjuk is megadni.

A református keresztyén életstílusért.

Azt hiszem e lap olvasói előtt teljesen világos, hogy a református keresztyénségnek az egyént illetőleg is különleges jelentése van. Nem szükséges bizonyítani, hogy a református keresztyén hitigazságok befolyása alatt egy sajátos életstílus fejlődik ki, amely stílus alapjául az imádkozást és Biblia-olvasást jelölhetjük meg.

Tény az is, hogy ennek a stílusnak a vonalait a magyar református egyház tagjainál még felismerhetjük, de már református keresztyén öntudatról beszélni a nagy tömegeket illetőleg, legalább is merészség. Ennek a magyarázatát pedig abban találtam meg, hogy elveszett a felépítmény alól a fundamentum, azaz a családonkénti mindennapos házi istentisztelet, mely éneklésből, imádkozásból és Biblia-olvasásból állott.

A „házi istentiszteletek“ elnevezést a közelmúltban azokra a többnyire télen házaknál

tartott összejövetelekre alkalmazták, amelyeket legtöbb helyen maga a lelkész vezetett s amelyek szintén éneklésből, imádkozásból s Biblia-olvasásból, illetve magyarázásból állottak. Kétségtelen, nagyon fontosak az ilyen találkozások is, de megvan az a hátrányok, hogy főként csak télen tarthatók s a megjelentek nagyobb száma miatt az egyének passzív szerepre vannak kárhoztatva. Ez a passzivitás pedig különösen azért elszomorító, mert az az Istennel való lelki közösség kialakulását hátráltatja. Éppen ezért legyen a református egyház munkásainak legelső kötelessége, hogy az egyetemes papság nagy elvét a mindennapi életbe bevigyék.

Idősebb emberektől sokszor hallottam, hogy gyermekkorukban az apai háznak meghitt csendjében a szülék valamelyikének a Biblia-olvasására figyeltek. A család énekelgetése a falvakban még ma is élő szép szokás. A régi szűrükön reggelenként felzengett a zsoltár és a munkakezdés előtt a gazda imádkozott. Mind-ezek az akkoriban nemesak szórványos jelenségek azt bizonyítják, hogy a református életstílus alapját apáink is a Biblia-olvasásban, imádkozásban és éneklésben látták. S ha most szomorúan érezzük az öntudatos református élet hiányát s a bajokon segíteni akarunk, ezeket a fundamentális köveket kell a megújuló egyházi élet épülete alá helyezni.

Öntudatos református élet elképzelhetetlen az Istennel való állandó összeköttetés nélkül. Mi más által lenne ez lehetséges, mint az Ő szavának hallgatása s arra a mi bűnös szívünk-ből feltörő foházkodás által. S ha valakinek családja van, tegyék ezt együtt az apa vezetésével. Reggel ne kezdődjék meg addig a munka míg a család apraja-nagyja legalább egy percre le nem ült az Úr lábaihoz s este ne térjenek addig nyugovóra, míg Istennek hálákat nem adtak. A mindennapos istentisztelet így sokkal jobban megoldható, mint a templomozásokkal, amelyet ugyanis olyan időben tartanak, hogy arra a munkás nép már nem mehet el.

Nem tudom, az egyházak vezetői, lelkipásztorok és presbiterek, szoktak-e ilyen házi-istentiszteleteket tartani? Szoktak-e étel előtt s után fennhangon könyörögni? Hangzik-e házukból legalább vasárnaponként Istent dicséző ének?

Nagyon komoly kérdések ezek, mert e kérdésekre adott válaszokból megállapítható, mit jelent nekünk tulajdonképpen a keresztyén-ségünk: egy tradíciót-e, melytől nem akarunk ugyan megválni, de amelyiket mégis csak külsőségekben élünk ki, vagy nagy személyes közösséget Istennel, aki különös kegyelemmel veszen körül bennünket s emel minket napról-napra közelebb Magához?

Dr. Kiss Barnabás,
ügyvédjelölt.

A népiskolai új tankönyvek bírálata és azok javítására vonatkozó javaslatok.

Az „Alsószabolcs-Hajdúvidéki Református Egyházmegye” tanügyi bizottsága január hó 21-én Debrecenben, Bartha László esperes úr elnöklete alatt, főtiszteletű Püspök úr felhívására, az 519—1928. sz. egyházkerületi határozat tárgyában magas színvonalú értekezletet tartott s mélyreható munka után, igen fontos határozatokat hozott.

Bírálta az összes népiskolai új tankönyveket s a tanítás gyakorlati tapasztalatai alapján leszűrt bírálatát és véleményes javaslatát az egyházkerület elé terjesztette.

Minden osztály tankönyvét egy-egy megfelelő osztályvezető tanító, tanügyi biz. tag bírálta.

Előadók voltak: I. oszt. tankönyvekről Varga Lajos (Hajdúböszörmény), II. oszt. tankönyvekről Bán Géza (Hajdúnánás), III. oszt. tankönyvekről Sólyom Ferenc (Hajdúböszörmény), IV. oszt. tankönyvekről Cseke Gábor (Hajdúszoboszló), V. oszt. Buzogány Dénes (Püspökladány), VI. oszt. Jámbor Kálmán (Hajdúnánás).

Az előadók írásbafoglalt bírálatát, módosító javaslatát úgy a meglevő, mint a szerkesztendő új tan és vezérkönyvekről Bor János beteg egyházmegyei előadó helyett Varga Lajos igazgatótanító, biz. jegyző foglalta jegyzőkönyvbe, ki az összes munkálatról bizonyára referálni fog a tanügyi lapoknak is az összes tárgyról, mivel ez közelről érdekli az egész tanítóságot.

Én itt csak a református elemi iskolák legfőbb tárgyáról, a *vallásitanításról* óhajtok szólni.

A református elemi népiskola legfontosabb célja a *vallásra nevelés* és legfőbb eszköze a *vallásitanítás*. Csodálattal teljes világ a vallásnak világa, mert a vallásban örökkévaló, isteni erők tükröződnek; örök szárnyalása az emberi léleknek az Istenség világába; a véges emberi agynak találkozása a végtelennel, az istenivel; a véges embernek bekapcsolódása a végtelen Isten örök életébe; csodás vágyódás a titokzatos örökkévalóság felé; az emberi agynak, szívnek és léleknek legmagasabb megnyilatkozása; készülés az örökéletre és örök boldogságra, melyre való rejtett, szinte tudatalatti erők működése. Ezeknek a csodálatos erőknek a felébresztése és irányítása, vezetése s a vallás-erkölcsi élet legmagasabb színvonalára való fölemelése és céltudatos paedagógiai munkáságnak legmagasabb feladata s a tanítónak leggyönyörűbb munkája, mely tanítót, tanítványt boldoggá tehet. E gyönyörű lélekemelő munkának legfőbb eszköze maga a tanítónak krisztusi szellemmel átítatott, nemes, erkölcsös, vallásos egyénisége, nemes példaadása; de

ugyanilyen vallásos léleknek s igazi nagy paedagógusnak kell lennie a tankönyvíróknak is, aki paedagógiai tudással párosult vallásos lelkületét, legmagasztosabb vallásos érzületét árasztja belé a tankönyvek minden egyes mondatába. A tankönyvíróknak, mestereknek, tanítóknak, igazán krisztusi személyiségeknek kell lenniök; akik valósággal a saját lelkivilágukból áraszák a legmagasztosabb krisztusi érzelmeket. Legelőször is tisztában kell lenniök a vallásra nevelés *irányelveivel és céljával*. A vallásra nevelés az emberiségnek és a paedagógiának leghatalmasabb kérdése, mellyel boldoggá tenni lehet az egész emberiséget.

A vallásra nevelésnek kezdődnie kell a szülei háznál; ehhez kapcsolódik az iskolai nevelés; majd az ifjúság és felnőttek nevelése.

A nevelés módját egy ily rövid cikkben leírni nem lehet, itt csak a főbb elvekre mutathatók rá.

A vallásra nevelésnél: *érzelmi, értelmi és akarat* elemeket kell megkülönböztetnünk.

Az *érzelmek* világa az ember számára a legmélyebb világ. A nevelőnek le kell szállnia a gyermekek érzelm világába s ott felkelteni felébreszteni a tudat alatt rejtőző vallásos érzelmeket; életrekelteni, lángragyújtani az erkölcsi érzést. A nevelői léleknek szorososan össze kell kapcsolódnia a gyermeki lélekkel, mert a gyermeki lélek eszményképet keres, látomásokat vár s ezt feltalálja a nevelő lelkén keresztül a Jézus Krisztusban. Tehát a vallás paedagógiájának elsősorban legfontosabb és legmélyebb kérdése a vallás-erkölcsi érzelmek felkeltése és a vallásra nevelés.

Azután következik az *értelmi* képzés, vagyis a vallásitanítás, mely már az értelmi elemre vonatkozik. Itt pedig az a fontos, hogy minden gyermek teljesen tisztában legyen hitével; legyen öntudatos keresztyén, kálvinista. Az értelmi képzésnél nevelői munkásságunknak arra kell törekednie, hogy minden tanuló a vallástani tananyagot megértse, *tudja* és annak minden tételét szent meggyőződéssel higgyje.

Mert hiszen a könyvek-könyve a biblia az, amelyen a mi hitünk alapszik s azt minden igaz kálvinistának *tudni és hinni kell*.

Igen fontos irányelv még a vallásra nevelésnél az *akarat* elem. Egyik legfontosabb elve legyen a vallásitanításnak az erős keresztyén kálvinista akaraterő kifejlesztése. Akarni a jót, a szépet, az igazságot, a tisztát, az erkölcsöt; akarni a jócselekedeteket, akarni mindent, ami krisztusi.

Második, igen fontos az elvek mellett a „*célkitűzés*“. A vallásra nevelésnél úgy a nevelőnek, mint a tankönyvíróknak legfontosabb a vallásos nevelés *célja*: az igaz keresztyén, kálvinista hitre és életre való nevelés; tiszta puritán kálvinista erkölcsre nevelés; végnélküli,

krisztusi szeretetre nevelés; a jócselekedetekben gazdag életre való előkészítés, öntudatos és önérzetes kálvinista lelkület megalapozása. Egészséges keresztyéni világszemlélet alapján kiegyensúlyozott lelkületű, erős hitű, tiszta erkölcsű, áldozatkész, nemesszívű, hűséges tagokat nevelni az egyháznak, hazának és társadalomnak.

A biblia és tankönyv egyik legfontosabb eszköze a vallásitanításnak, azért ez az egész vonalon az I. osztálytól a VI. osztályig használandó. A tankönyveknek foglalkozniuk kell minden osztályban a hittel, hogy a gyermek megértse, tudja s meggyőződése legyen, hogy ő „erős hitű kálvinista“ és a hitében tántoríthatatlan legyen.

Éppen ezért a vallástani kézikönyveknek az első osztálytól kezdve az egész vonalon, mégpedig osztályról-osztályra bővülő terjedelemben és már lefelől, foglalkozniuk kell azzal, hogy a gyermek megérezze és megértse, hogy ő „a keresztyén vallás legtokéletesebb irányzatának, a református, a kálvinista vallásnak“ tántoríthatatlan híve; hogy ő keresztyén, kálvinista és református és miért?; szent meggyőződése legyen, hogy ennél tokéletesebb vallás a világon nincs és hogy őtet boldogítsa az a tudat, hogy ő Krisztus követőjének, keresztyénnek és kálvinistának született; szent elhatározása legyen, hogy úgy is fog élni és meghalni, mint igaz kálvinista; megértse és megérezze azt is, hogy a végest a végtelennel, e mulandó életet az örökélettel a hit által, igazi krisztusi étellel: határtalan szeretet, jóság, önzetlen áldozatkészség s folytonos jócselekedetek által tudja összekapcsolni s hogy már a földi életet is boldoggá tudja tenni azzal a tudattal, hogy ő már itt előkészítette magát krisztusi élete és jócselekedetei által az örök életre és az örök boldogságra.

A bibliai történeteknél is ezen igazságok levonása legyen a főcél. Minden egyes történetnél a vonatkozó és felolvasandó bibliai helyek megjelölendők. A vallásitanításnak biblia-olvasással kell összekapcsolódnia. Ezért az iskolában használt bibliák nyelvazete is egyöntetű legyen. A vallásitanítást megfelelő énekekkel is kísélni kell, éppen ezért feldolgozandó itt az énekanyag is. Végre megfelelő alkalmas imák is a vallástani kézikönyvbe veendőek fel.

Tökéletes, jó kézikönyv mellett, a jó tanító, a vallásra nevelésnél bámulatos eredményt mutathat fel és így örökké áll és örökké él a mi drága Sionunk! A krisztusi vallás, a krisztusi szeretet pedig boldoggá teszi az emberiséget! Adja a jóságos Isten, hogy „Úgy legyen“!
(Hajdúnánás).

Bán Géza,
református tanító,
egyhm. tanügyi biz. tag.

Barcelonai kiállítás és egyéb holmik.

Régen jártam kiállításon. Én azt hiszem, hogy a papok zöme ritkán fordul meg az efelén. Pénzes embernek való az, nem a papoknak. Most sem azért követem el e pár sor írást, mintha avégből érdekelne, hogy odaigyekeznek. Az átányi embert kérdezte a komája a hevesi vásáron, hogy összetalálkoztak: „Adjon Isten! Hát hogy akarja kelmed?” „Hát csak bekövetkeztem, hogy lükdöstessem magamat”... Bár némi sorom a felebbvaló esztendőknben nekem is volt arrafelé, a maturám nem vállalja ezt a „lükdöstetés“-t. Hogy azután mégis szót váltanék erről a barcelonai sokadalomról, még csak nem is azért teszem, hogy a „szó ne egyezék.” Sora van ennek is, meg oka, mint majd mindennek!...

Furcsa hírt olvastam mostanában. (Hiszen ebben is bőviben vagyunk!) A barcelonai spektakulum felől! Hogy Izabella főhercegné teméntelen sok magyar kézimunkát kiküld erre a kiállításra. Jól teszi! Mutassák meg a világnak a sok skófiúmmal, egyébbel varrott, hímezett mit. Hogy ilyenben járt a magyar virágszál valaha! De jó volna kiküldeni a magyar nyomorgó tisztviselő kétszer kifordított ruháját is, hogy a *történelmi folytonosság* meg ne szakadjon! S ráírni angol, francia, olasz nyelven, hogy ezt a façont meg ők találták föl és kényszerítették reánk, hogy viseljük az únomig, meg a szégyenig. Most jön azután a cifrázat! Ha készen lesz, kiküldik Serédi Jusztiniánus hercegprimásnak egy miseöltözetét is, amelyet gróf Klebelsberg Kunó miniszter csináltatott a primás számára, annak öröme, hogy hosszas külföldi tartózkodásából hazaérkezett. Leírja azután az „*újdondász*“ (néhai dr. Balogh Ferencről hallottuk e szót!), hogy többezer pengőbe kerül s tiszta arany, meg ezüst szálakkal teremtették ki a főhercegasszony frájjai ezt a bizonyos gavalléros miseöltözetet.

Mármost kedves Feleim! Ráérő ember sok írást összeolvas. Én is egyszer, éppen mikor a fakadó víz elvitte a vakszikes papitagom termését és a sok aggságok között a „hitesem“ *nagyobb próba okáért* elkeshedett és pótlásra szerült gúnyafeléinket sorjázta elébem, éppen azt olvastam, hogy az esztergomi érsek kinstára és garderoobja minő fáinul el van látva, hogy milyen rengeteg kincset érő casulák (és egyéb „zsinati kabátok“) vannak ott a szegre akasztva! A „hitesem“ váltig csak azt, hogy ezt, meg ezt meg kellene venni. De az összes tőkém a „nincs“ vala! Mit tégyen ilyenkor akinek lelke van? Hallgat. De ez sem jó sokáig. Keserű lesz a szájíze tőle. Elővettem hát az írást mit így erre s olvastuk az esztergomi kolléga berendezését. Ezzel aztán elcsalogattuk a keserűségtől a lelkünket, mint abrakossal a csikót a tilosból.

Már mostan ez a sok beszéd csak arra megy ki, hogy furesán megy itt a sor minálunk! Nincs okos ember, aki megmondaná a Miniszter úrnak, hogy szükségtelen a dombra halmot hordani! Mit erőltetni azt a ruhát oda, ahol már talán nem is

tér! Azt a „több ezer pengő“, amit kóstál az a gála casula, jó lett volna lám, hogy a papi és tisztviselői családi pótlék valami becsületesebb megoldása legyen belőle! Nekünk meg édes feleim, mikor a „könyörögjete minden emberekért“ principium szerint a primás ökegyelméért is könyörögünk, foglaljuk bele csöndesen, hogy e honunk földjét el ne hagyja valahogy, mert újra casulat szabot fogadására a Miniszterünk, ami a hegyek tetején való mélyfúrások és az aljon való ötvenpercentes gabonafagyások ember idején odavezethet édes Feleim, hogy nem hogy családi pótlék emelődne, de, ne in tentationem!... meginog a — kongrua!

Már pedig van bajunk e nélkül is elég. Csináljunk hozzá még magunk is! Lám, hogy csak e casula-kázusnál maradjunk: olvasom, hogy a zsinat elrendelte, hogy *hosszú* fekete habitusban forgolódjunk nemcsak az oltárnál, hanem a „világi kegyetlenek“ között is! Jaj édes Feleim, a kurtára is alig telik, pláne ahol oskolába igyekszik a „családi pótlék!“ A jó Isten, amikor a fehérség annyira metélgeti körül az „aljat“ mindig rövidebbre, talán elnézte volna, ha az a se kájzer, se übereziher, se smoking, se zakkó, szóval „ev. református“ kabát egy sokkal rövidebb lett volna, csak az „átmeneti időre“ legalább! Hiszen nem forradalmi újítást célozok én, csak egy kicsinyke *haladást!* Ha minden *10–15 évben* is csak egyszer kerül rá az alkalom, hogy minálunk is „az ifjú lomb letolja a tavalyit“, gondolni kellett volna reá, mert ki tudja, a minősítése nem-e kerül bele praetercálás okául majd, hogy „casulánk“ lenge szárnyai szeráfok szárnyaként nem fedezik zöldes lepellel komolyan haladó lábainkat?! A magas mellény, az igen! Áldott aki feltalálta! Komoly. És sokat takar. Mystikus zárkózottsága *pecsét* a bizonyáslevelen. De a hosszú kabát, ez nem való *most!* Nem a nyomor façonja. A „vaskalap“ az is igen! De csak *ha végig fej van benne* és tanácsbíró viseli legalább! Olyan magunkfajta „állják kend arrébb“: még csak nem is assesornak, el kell tiltani. Itt falun abban látja a nép a „felsősíget.“ Anélkül nem vállalja. S nekünk ide kell igazodni!...

Most még csak egyre vagyok kíváncsi: Baltazár, Ravasz Antal, püspökeink kint lesznek Speyeren. A mi szeretett atyánk meg éppen bizonyos tekintetben a protestáns világot reprezentálja és annak a „szája“ lesz. Kint időznek sokáig. Mert hogy őket kicsi is nagy is: család várja vissza, hogy mirőlünk ne is beszéljek! Amikor az idegenségben időzés sokszorosan is számít. Aztán a világhatalmat jelentő protestáns népek szavát a mi püspökünk szólja. Vajjon szabotja-e már nekik is az állami díszruhát a Miniszter úr? Ha igen, akkor már mégis csak jobban bízom az 1848:XX. artikulusban! Ha nem —, ha másik is volna —, meghasogatnám egyetlen *hosszú ev. református kabátomat.* Meg én!

Pánczél Jenő.

Halottaink

Deési Nagy Gyula nyug. gyalui lelkész, a kalotaszegi egyházmegye 22 éven át volt nagymunkásságú, kiváló esperese életének 86-ik, házasságának 57-ik évében elhunyt.

Kurovsky Ferenc nyug. állami főügyész, az elszakított bihari egyházmegye gondnoka, hosszas szenvedés után, június hó 17-én elhunyt. A megboldogultat minden munkájában lankadatlan szeretet, bölcs körültekintés vezette.

Áldott legyen emlékezetük!

Különfélék

Vitézzé avatás. Ury Lajos debreceni református tanítót június hó 16-án a Kormányzó úr Ó főméltósága vitézzé avatta. Testvére, Ury Ferenc konyári lelkész, egy évvel ezelőtt avattatott vitézzé.

Az Országos Dalosverseny alkalmával, június hó 30-án, d. e. 9 órakor külön istentisztelet lesz a Nagytemplomban a dalosok részére. Az istentiszteletet dr. Baltazár Dezső püspök végzi. Úgy a Nagytemplomban, mint a többi templomokban a délelőtti istentiszteleteken egy-egy énekszámmal dalárdák fognak közreműködni.

A piacuccal egyházzész június hó 25-én tartotta záró vallásos-délutánját a Kistemplomban. Imádkozott és bibliát olvasott Szele György egyházzeszi lelkész. Az örökeletéről előadást tartott dr. Danesházy Sándor vt. lelkész. Záróimádságot mondott Bagdy Dániel vt. lelkész. A vallásos ünnep műsorát még ének és zeneszámok is gazdagították.

A kálvineum igazgatótanácsa évi rendes ülését július hó 5-én, d. e. 9 órakor tartja Debrecenben, a Kollégium kistanácstermében.

Az országos gyorsíróversenyek vándordíjait a budapesti református főgimnázium nyerte meg.

Uray Sándor lelkész 3 hónapra terjedő útra megy Amerikába, hogy ott megismerje a gyülekezetek életét.

Új segédlelkész Debrecenben. Az ispotályi templomhoz dr. Baltazár Dezső püspök Molnár Ferenc lelkész oldala mellé Szabó Gyula segédlelkészt rendelte.

Az ispotályi egyházzész és az egyházzeszhöz tartozó homokkerti körzet hívei Nagy Sándor segédlelkészt abból az alkalomból, hogy az egyházzesztől megválk és elfoglalja mezősasi lelkipásztori állását, szép selyempaláttal és aranyórával ajándékozták meg, hogy így az ifjú lelkipásztor buzgó fáradozásainak elismerését, iránta való szeretetüket külsőképen is kifejezésre juttassák.

A debreceni egyház tovább építi az egyházzeszi életet. Az egyes egyházzeszek megszervezése után következik a csapókerti, homokkerti, nyilastelepi egyházzeszkörzetek megszervezése. A június 25-én tartott presbiteri gyűlés a csapókerti egyházzeszkörzet elnökévé Bagdy Dániel vt. lelkészt, a homokkerti egyházzeszkörzet elnökévé dr. Ferenczy Gyula egyetemi

ny. tanárt, a nyilastelepi egyházzeszkörzet elnökévé Papp Imre vt. lelkészt választotta meg. A péterfiaccai egyházzeszkörzetben presbiterium dr. Baltazár Dezső lelkész helyetteséül Siposs Imre vt. lelkészt, a piacuccai egyházzeszkörzetben Szele György lelkész helyetteséül dr. Danesházy Sándort választotta meg.

A kiskunhalasi református egyház presbiteriuma a Református Önképzőkör házépítésére egyszersmindenkorra 5000 pengő segélyt szavazott meg.

A korláthelmei gyülekezet Szabó Zsigmond nagysallói segédlelkészt választotta meg lelkésznének.

A losonci theologiai szeminárium I. évfolyama októberben ismét megnyílik.

Az ORLE. Budapesti Kálvineumát, IV., Molnár u. 19., a főváros közepén, a nyár folyamán felajánlja szállásul a Budapestre jövő ORLE. tagok részére. Napi szállásdíj 2 pengő és takarításért 20 fillér. Csak egy kis fejpárna és két lepedő hozandó. Lakás teljesen tiszta. Érdeklődések és jelentkezések: Főiskolai Kálvineum, Budapest, Molnár u. 19. szám alá küldendők.

A karcagi m. kir. földműves iskolába az okt. 1-én kezdődő tanfolyamra főlvetetnek elsősorban gazdák és bérlők fiai, akik a 16-ik életévüket betöltötték s legalább elemi iskolai képzettséggel bírnak. Tandíj: teljes ellátásért évi 300 pengő. Félvételi kérvények Karcag, Földműves iskola Igazgatóságához küldendők.

A nagyszalontai gyülekezet egymillió lei költséggel megújította orgonáját s 80,000 lei költséggel renováltatta temploma belsejét.

A szegedi protestáns férfiak közös összejövetelt tartottak. Megbeszélés tárgyát képezték: „Mit várnak a presbiteriek a lelkészeketől?” és „Mit várnak a lelkészek a presbiterektől?”

Újszegeden jólsikerült vallásos-délután volt június hó 16-án.

A jutí gyülekezet Szatmári Albert ceglédi segédlelkészt egyhangú meghívással lelkészévé választotta.

A ceglédi gyülekezet orgonáját 10,000 pengős költséggel renováltatja.

Július 5-én lejár a balatonszárszói leánytáborba való jelentkezés határideje. Épen azért olvasóink figyelmét utoljára felhívjuk e kiválónak készülő alkalomra, melyen leányok 14 évtől kezdődőleg felfelé vehetnek részt és tölthetnek el 5 gyönyörű napot a Balaton partján. Mindössze 13 pengő részvételi díjért. A jelentkezők száma már eddig is mutatja, hogy a tábor életrehívása kiváló gondolat volt. Aki 10 résztvevőt toboroz, maga ingyen mehet, vagy ahonnan 10-en mennek, magukkal vihetnek egy 11-ik leányt ingyen. A résztvevők úgy a MÁV, mint a Déli vasúton féljeggyel utazhatnak. Budapestről Balatonszárszóig és vissza kedvezményes utazás 5-4.50 pengőbe kerül. Jelentkezni lehet a Soli Deo Gloria Szövetségénél, Budapest, Kálvin-tér 7. II. 15.

Református ifjúsági napok és erdei ünnepek. Június 9-én a Dunatai Református Keresztyén

Ifjúsági Egyesület egész napra kiterjedő ifjúsági napot rendezett, amely délelőtti ifjúsági istentiszteletből, délutáni hazafias erdei ünnepélyből és este táboriüzi programból állott. A napi programot Dobos Károly református országos titkár vezette. Kiemelkedő pontja volt a napnak: az egyesületi magyar-ruhás leányok irredenta tornagyakorlata. Az esti táboriüzi, amelyen több min 4 ezer ember vett részt. Hasonló, az ifjúsági munkát propagáló nap július 7-én Tiszalúcon lesz. Kosdon június 16-án délelőtti ifjúsági istentisztelettel, délután szabadbani előadással és játékkal ismertette és propagálta a országos titkár a református ifjúsági munkát. Az ifjúság, lelkész és presbiterium nagy megértéssel karolják fel az ifjúsági munka ügyét s jelezték, hogy ősszel a munka megindítására Kovács Péter földműves ifjúsági titkárt meg fogják hívni. Id. Szabó Aladár dr. első KIE. alapítójának a gyülekezetében június 18-án tett fogadalmat a református ifjúsági egyesület 30 fiú és 15 fiatal-ember tagja. Kimondták a központhoz való csatlakozásukat is.

A dőmsödi református KIE-t június 19-én látogatta meg Töltéssy Zoltán nemzeti titkár. Lelkes munkát végeznek a fiúk. Egy egyháztagtól egy egész házat kaptak bérbe, évi 60 pengőért. Közadakozásból bútorozták be.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

2044—1929.

Körlevél

valamennyi iskolahatósághoz.

Felhívom figyelmét a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak folyó évi május hó 25-én 392/81—1929. szám alatt a kötelező filmoktatások jövő tanévi zavartalan lebonyolításának biztosítása érdekében kiadott s a Hivatalos Közlöny 1929. évi június 1-én megjelent 11-ik számában közzétett rendeletére.

Debrecen, 1929. évi június hó 25.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázati hirdetés.

A karcagi ref. reál-gimnáziumnál 1929. évi szeptember hó 1-én betöltendő *magyar-történelem* szakos rendes (esetleg helyettes) tanári állásra, a szabályszerű illetményekkel, ezennel pályázat hirdettetik.

Pályázhatnak oly okleveles tanárjelöltek, vagy már állásban levő tanárok, akik a *magyar nyelvből és történelemből* középiskolai tanári képesítést nyertek. Előnyben részesülnek azok a pályázók, akik az angol nyelvnek legalább egy osztályban való tanítására vállalkoznak, illetve annak tanítására képesek és akik a cserkészlet vezetésére vállalkoznak.

Pályázók az alantírt fenntartótestülethez inté-

zett folyamodványukat, melyben életkoruk, vallásuk, családi állapotuk, magyar állampolgárságuk, hazafias érzésük és megbízhatóságuk, végzett tanulmányaik, tanári képesítésük, nyelvismereteik és esetleges eddigi szolgálatuk okmányokkal igazolandók, folyó évi július hó 25-ig az intézet igazgatóságához küldjék be.

Karcag, 1929 június 18.

Török Vince,
az ig. tanács elnöke.

Dr. Gaál László,
igazgató.

A biharkeresztesi református VI-ik tanítói állást elnyerni óhajtok a közoktatásügyi miniszter úrhoz teendő felterjesztés végett keresztlevéllel, diplomával, orvosi és szolgálati bizonyítvánnyal felszerelt kérvényüket — e hirdetésnek a Néptanítók Lapjában megjelenésétől számított 8 nap alatt — adják be a lelképásztori hivatalhoz.

Biharkeresztes, 1929 június hó 21.

Presbytérium.

Pályázati hirdetés.

A karcagi ref. reál-gimnáziumnál 1929. évi szeptember hó 1-én betöltendő *mennyiségtan-természettan* szakos rendszerezett és miniszteri kinevezés alá eső rendes (esetleg helyettes) tanári állásra, a szabályszerű illetményekkel pályázat hirdettetik.

Pályázhatnak oly okleveles tanárjelöltek, vagy más állásban levő tanárok, akik a mennyiségtanból és természettanból középiskolai tanári képesítést nyertek. Pályázók a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intézett folyamodványukat, melyben életkoruk, vallásuk, családi állapotuk, magyar állampolgárságuk, hazafias érzésük és megbízhatóságuk, végzett tanulmányaik, tanári képesítésük, nyelvismereteik és esetleges eddigi szolgálatuk okmányokkal igazolandók, folyó évi július hó 25-ig az intézet igazgatóságához küldjék be.

Karcag, 1929 június 18.

Török Vince,
az ig. tanács elnöke.

Dr. Gaál László,
igazgató.

Pályázat.

A *piricsei* (Szabolcs m.) református egyház megüresedett kántortanítói állására pályázatot hirdet.

Javadalom: lakás természetben, 524□-öl kert. Párhár 90 véka gabona, 21 kat. hold 969□-öl szántóföld, adóját a tanító fizeti. Új temető használat. Egy öl tűzifa. Községtől ismétlő iskola tanításért 40 arany korona. Stóla egyházkerületi szabályzat szerint. Államsegély törvényszerű.

Kötelesség: III-VI. vegyesosztály, ismétlő iskola tantervszerű vezetése. Kántori teendők. Egyházi jegyzőség. Belmissziói munkákban segédkezés. Kanonikus órákon, lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat.

Szabályszerűen felszerelt, kommunizmus alatti magaviseletet igazoló, válasz bélyeggel ellátott kérvények-e hirdetés megjelenésétől számított 14 napon belül református lelkészi hivatalhoz küldendők.

Pályázat.

A márokpapi-i református egyház pályázatot hirdet — aug. 3-iki határidőre — kántor-tanítói állásra.

Javadalom: Lakás melléképületekkel, kerttel; 15 ¹⁰⁰⁰/₁₆₀₀ □-öl föld; 19 köböl búza; 115.60 pengő készpénz; stóla; államszegély (értékegység 44).

Kötelesség: tanítás, kántorkodás, presb. jzky. vezetés, énekkar-szervezés, lelkész helyettesítése és belmissziói munkában segítése, leventeoktatás.

Állás augusztus 15-re elfoglalandó.

Református Iskolaszék.

Levélcím: Református lelkészi hivatal Márok, up. Beregsurány.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a laptulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

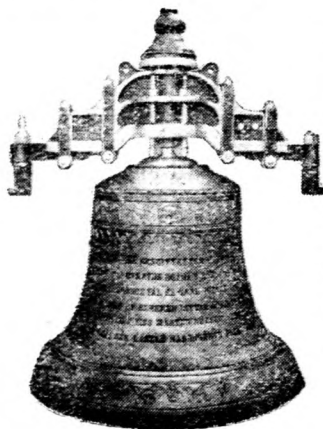
Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Lipót 913-53. sz.

A törökszentmiklósi református egyház részére készült 1770 kgr.-mos harang.

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények, zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15—48.

Debrecen város és a Tiszántuli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.

A**„MÉLIUSZ“
VIZSGAI JUTALOMKÖNYVEI.**

Nem hirdetünk drága és megfizethetetlen műveket!

Tekintse meg az alant következő ifjúsági iratok címeit, szerzőit és főként árait. Kiállítás tekintetében semmi kívánni valót nem hagynak maguk után. Kemény kötésben, a külső fedőlap mindenikén izléses képpel szelítjük azokat.

	Pengő
Gyökössy Endre: Debreceni meséskönyv	2.—
Halmi János: Csevegő virágok	2.—
Móricz Pál: Hortobágyi legendák	5.—
Uray Sándor: Vizsgai jutalomkönyv	2.—
Avar: Kincses turbán	1.20
Benedek Elek: Öcsike levelei	1.20
„ „ „ újabb levelei	1.20
„ „ Pajkos Peti huncutságai	1.20
„ „ „ új huncutságai	1.20
Fábián: A kis Mozart	1.20
„ Zöld elefánt	1.20
Gárdonyi Géza: Zöld erszény	1.20
„ „ Nevető könyv	1.20
„ „ Mindentudó Gergely bácsi I.	1.20
„ „ „ II.	1.20
Grimm: Mesék	1.20
Jeszenszky: Új otthon	1.20
Kosáryné: Tibi csapata	1.20
„ Tibi a tengeren	1.20
„ Tibi hazajön	1.20
„ Legszebb mesék	1.20
Swift: Gulliver a törpék országában	1.20
„ „ az óriások országában	1.20
Szt. okay: A kis ezermester	1.20
Z. Tábori: Világjáró Péter	1.20
Tábori P.: Felfordult világ	1.20
„ „ Béke-sziget	1.20
„ „ Anit szél úrfi	1.20
Tutsek Anna: Vidám Jankó	1.20
„ „ Tréfás mesék	1.20
„ „ Tündér mesék	1.20
Tóth János: Tiszteletes bácsi meséskönyve	2.—
„ „ Apróságok nagymeseországából	2.—
Porcsalmy: Boda Katalin	2.40

Minden és bárhol megjelent könyvet
beszerez és azonnal szállít a

„Méliusz“
könyvkereskedés
Debrecen